

Уперше за останні роки в районі зросло поголів'я ВРХ

Восени професійне свято відзначають сільгоспвиробники. Зібране збіжжя засипає в комори, худобу переведено в пасовища у теплі корівники, посівні озми, підготовлені угіддя чекають весни. Можна селянам трохи перепочити. На жаль, Україна нині має низьку продуктивність аграрного сектора через його архаїчний стан, та все ж ринок дає шанс і великим сільськогосподарським підприємствам, і фермерам, які ефективно працюють, досягли успіху. Адаже кожен з них виконує свої певні функції і має власний вплив на соціально-економічний розвиток держави загалом. І хоча поки що не можемо похвалитися застосуванням високіх технологій у всій аграрній сфері, та позитивні зміни є, і головні перемоги аграріїв не за горами.

У розмові з начальником відділу (до недавнього часу – управління) агропромислового розвитку РДА Петром БОРТЮКОМ зачепили багато цікавих тем із життя сільгоспвиробників краю. Петро Миколайович прийшов працювати в управління на посаду заступника начальника ще 13 років тому за конкурсом. І вже 3 роки очолює його. Тому добре знає і досягнення, і проблеми, з якими стикаються нині аграрії району.

Петре Миколайовичу, насамперед скажіть, чи багато на Сарненщині завищало сільськогосподарське підприємств і чи діяють фермерські господарства?

Зарєстрованих багато, але тих, що працюють, 24. Великих сільськогосподарських підприємств нас два – «Случа» і «Маяк» – чотири середніх – «Мир», «Степанівка», «Верес», «Пастовник». Відрадно, що маємо і справжніх фермерів. Так, у Лючі успішно працює Микола Колішак, який обробляє 30 гектарів землі, 15 га з яких засіває різними культурами. Господарувати йому допомагає син. Наймандких працівників майже не залучають, хіба що під час жнив.

Ну і затятий до роботи в нас Степан Денисюк із Калинівки. Він утримує 52 голів ВРХ (дані на 1 листопада ц.р.), з яких 30 – молочки. Трудяться всією сім'єю, адже роботи вистачає, потрібно ж заготовити корми на зиму, щодня подоїти, накармити худобу, в'язку вивести...

Можна увести, скільки це роботи. В господарстві значно покращили умови утримання худоби, провели туди світло, тож доять корів нині вранці, а автоматизовано. Звичайно, ще багато чого мають удосконалити, але на це потрібні великі кошти.

Держава хіба не виділяє додатків таким фермерам?

На сьогоднішній день отримати допомогу можна через Фонд підтримки фермерських господарств, де і відповідна обласна програма, на яку цього року виділили до 1 млн грн. Але вона повертатиме, під заставу власного майна, засновника господарства. Тожке для всіх прийнятні такі умови.

Заробити кошти можна ж, здаєш, наприклад, молоко чи м'ясо?

Ну, нині м'ясо – це сто відсотків збиток. Навіть населення не тримає тепер довші 2-3 тижнів, здають скупникам. В Україні, на жаль, не видно вирощувати худобу на м'ясо. Закупівельні ціни на молоко теж невисокі, хоча воно ще приносить якийсь

Петро Миколайович Бортюк, начальник відділу агропромислового розвитку РДА, разом з фермерами обходять господарства в районі.

це не так просто. В основному в нас виробляють молочну та м'ясну продукцію, яйця. Щодо зернових, то наше Полісся має не кращі землі, тож урожайність невисока. Та й зерно люди забирають за оренду, в рахунок заробітної плати, на корм худобі.

Чи дотримують виробники сівозміни?

Великі господарства – так, бо в них є парники, тому і вирощують і кормові культури, і зернові... Немає, на жаль, у нашій сівозміні технічних культур. Головною з яких була люцерна.

Зате нині бачимо в нас незвично багато посівів соншники. Чи виправдано вирощувати його на Поліссі?

Це культура півдня України, але не Полісся. Тому не варто очікувати великих прибутків. Відрадно, що в районі вже є чимало інвесторів, які орендують земельні паї. Та треба враховувати, що соншник – олійна культура, яка забирас багато поживних речовин із землі. Тож у нас, щоб отримати гарний урожай, потрібно багато добрив і кошти для цього.

Тому треба садити не одну культуру, а різні, щоб мінімізувати ризики, враховувати погодні умови і специфіку ґрунту, тобто дотримувати сівозмін.

Петре Миколайовичу, зараз багато говорять про ринок землі. Що Ви думаєте з цього приводу? Можна продавати землю чи ні?

Головне, щоб людина мала від того користь. Бо не кожен самотійно зможе обробити свій паї. От він і зареєструє бур'яни... Землю заберуть? Найкращим селян зроблять?

Якщо будемо ринкові відносини, то земля повинна бути товаром, і не треба вірити в те, ніби її заарма відберуть, селян зробить наймитами. Земля має бути в обробі. Ніхто не має права забронувати людину розпоряджатися своєю власністю. Щодо негативного, то це скоріше для таких підприємств, як «Случа» і «Маяк», що орендують паї в селян. У них немає стільки власних коштів, щоб, скажімо, одразу ж викупити площі, на яких господарюють. А недобросовісний конкурент може запро-

понувати кращу ціну. Тому, якщо вводити ринок землі, потрібно передбачити ці моменти на законодавчому рівні. Бо тоді господарствам доведеться розпоряджатися всім, що мають, щоб купити землю, і починати все з нуля.

А це, вважаю, серйозний удар по економіці країни. Тож, повторюся, потрібно врегулювати це законодавчо, навіть застосувати право вето на продаж таких ділянок, давати виробникам довгострокові кредити на пільгових умовах. При бажанні можна все зробити...

А лозунги деяких політиків, як-от: «Не дамо продати українську землю!» – просто байки, ляр для чергових виборів...

Розмовляла Світлана ЛЯШКО. Фото Едуарда КОЛЯДИЧА.

А в районі поголів'я ВРХ падає чи зростає?

В останні роки постійно зростає, що їх праця не ціниться, що мало платять за молоко. А яка технологія його виробництва? Адаже одна хазяйка сумлінно ставиться до роботи, добиливо доглядає за коровою, утримує в чистоті відро, щидлику, банки, а інша абияк, а молоко зливають в один бідон. Плюс не дотримують температуру його зберігання, тому воно й не відповідає нормам за бактеріологічними показниками. А, наприклад, у «Случа» та «Маяку» все автоматизовано, є спеціальне обладнання. З того молока можна робити продукцію найкращої якості. Тому селяни й не можуть конкурувати з великими господарствами.

Чи конкурентоздатна наша сільгосппродукція за кордоном?

У нашому районі немає підприємств, що продають за кордон свою продукцію. Бо